Ştefan Berechet, Ştefan Ciobanu, *Documente din Basarabia*, p. 52), *Ion Margire*, în j. Vaslui, a. 1528 (G. Ghibănescu, *Surete şi izvoade*, I, p. 205), *Galbir*, în j. Huşi, a. 1546 (S. Puşcariu, *Zur Rekonstruktion des Urrumänischen*, p. 41), etc, şi ţinând seamă că în unele părţi ale Moldovei şi Bucovinei, cu deosebire însă în Basarabia, se găsesc şi azi, în graiul de toate zilele, forme cu rotacism, ca spre ex.: *fă rapoi*, în Fălticeni şi împrejurimi, *nea rapoi*, în Bălăceana, j. Suceava (cf. S. Puşcariu, *ib. ibid.)*, *bire*, în Vutcani, j. Fălciu (cf. N. C. Bejenaru, *Arhiva* XXXI, p. 287), *ghire*, *mai 'rainte*, *mai 'rapoi*, în Coşcodeni, j. Bălţi (cf. Th. Holban, *Arhiva* XXXV, p. 292), *înrainte*, *mînră* (cu conservarea nazalităţii), în Cornova, j. Orhei (cf. D. Şandru, *Bulletin Linguistique* I, p. 93), *pâră*, formă generală în Moldova şi Basarabia pentru «până», se poate, cred, conchide (cf. S. Puşcariu, *DR.* IV, p. 1377 şi Al. Procopovici, *ib.*, p. 1175, 1176) că rotacismul, odinioară, era extins aproape în întreagă Moldova [1]).

DIMITRIE MACREA

3. O urmă indirectă?

Pe la Braşov e obiceiul, mai ales între copii, să se «ureze» celui ce strănută cu cuvintele «nasu'n cur pân' la Crăciun», urmând apoi «şi pân' la Bobotează din cur să nu mai iasă». C. Daicovici

[1]) O urmă a rotacismului în Moldova a arătat G Giuglea (*DR* III, 562 ş. u.)· în *râlă* în locul literarului *rână*, *l* se explică foarte probabil printr'o disimilare faţă de *r* precedent într'o formă rotacizată **râră*. Acelaşi pare a fi cazul formei *mătrăgulă*, atestată de S. Pop (cf DR. VI, p. 393), unde de asemenea *l* s'ar explica mai uşor prin disimilare dintr'o formă **mătrăgură* decât din forma cu *n*. (Cf. însă şi ung. *nadradulya*, şi cf sl o formă rom. *năddrăgulă*, Brandza, *Flora*, 343 Pentru origine cf N. Jokl *Altmaked.-Grich - Alb*, 46—52 şi DR. IV, 1367). Din Munţii Apuseni mai citează Pop forma *mazăne* pentru *mazăre* (ib.). S. Puşcariu a explicat în *Dicţ Acad.*, cuvântul *firetic*, din *phreneticus*, devenit **frenetic*, apoi, cu rotacism, **freretic*, de unde, prin disimilarea totală a primului *r* (şi prin apropiere de *fire*), *firetic* (cf. id. şi *DR.* IV, p 1377).

Cred că o urmă indirectă a rotacismului din Moldova putem considera şi forma *fănă* pentru *fără*, atestată de către N. C. Bejenaru în Vutcani, j. Fălciu (cf. *Arhiva* XXXI, p. 287), care foarte probabil nu este altceva decât o falsă regresiune întâmplată în epoca derotacizării În niciun caz, pentru Moldova, această formă nu poate fi explicată ca o analogie după *până*, în Moldova forma generală pentru *până* fiind tocmai *pâră* (vezi mai sus).

BDD-A14820 © 1931-1933 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:01 UTC)

îmi comunică că în Banat această formulă glumeață de urare e: «zdur! nas în cur pân' la Crăciun», cu răspunsul «iar al dumitale pân' la Rusale».

Deși în asemenea versete populare asonanța — uneori foarte aproximativă — e destul de obicinuită, totuși nu e exclus ca la origine să fi avut o rimă adevărată, cuvântul *Crăciun* rostindu-se *Crăciur*.

Dacă supoziția aceasta e justă, rotacismul ar fi o dovadă peremptorie că *Crăciun* e un element latin la noi.

SEXTIL PUȘCARIU

4. Un rotacism în nord-vestul Bosniei și în Toplița Serbiei

La puținele urme de limbă rămase dela Românii din nordvestul Peninsulei Balcanice se mai pot adăuga câteva, care confirmă expunerile din lucrarea noastră despre Vlahi și Morlaci.

Într'un studiu al lui Vladislav Skarić despre originea populației ortodoxe din nordvestul Bosniei se pomenește familia *Burazori*, *Burazeri* în Dubița. D-sa îi aduce în legătură cu neamul *Burazerovici* din Temnici (Iagodina, ținutul Moravei) originari din Toplița. Ambele neamuri serbează ca patron familiar pe Sf. Nicolae, ceea ce arată identitatea originei lor.

Informația îmi pare interesantă. Burazori este, evident, cuvânt format din românescul «buna» și din «zora», cu însemnarea de «bune zori» sau poate și «bună dimineața». Skarić cunoaște în Kući din Montenegro o familie, care se numește *Zlojutro*[1]), adecă «dimineață rea». Forma Burazeri pare mai apropiată de românescul «bună seara». În tot cazul cred că în acest nume avem un cuvânt românesc rotacizat, care s'a păstrat, ca și Sarebire, în onomastica populației acum deplin slavizată. Dubița e o localitate situată pe cursul de jos al râului Una, nu departe de revărsarea în Sava. Ea este mult mai la Nord de linia ce arată mișcarea populației românești dela Drina spre Apus, prin Bosnia, la Cetina. În aceeași regiune se întâmpină și

[1]) Studiul lui Skarić e publicat în *Glasnik zemaljskoy Mureja u Bosni i Hercegovini*, vol. XXX (Sarajeva 1918), p. 7.

BDD-A14820 © 1931-1933 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:01 UTC)